

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Atskaite par dalību Sabiedriskā dialoga grupā "Zaļināšana un tiešmaksājumi" 11.04.2016-12.04.2016

Izskatāmie jautājumi:

Sabiedriskā aptauja par zaļināšanas prasību pirmā gada rezultātiem.

Gada sākumā Eiropas Komisija veica aptauju, kurā aicināja lauksaimniekus, vides aktīvistus un lauksaimnieku organizācijas sniegt atbildes pat to, kā ir veicies ar zaļināšanas prasību ieviešanu. Eiropas Komisija aptaujas rezultātus apkopos un jūnija sākumā publicēs. Šobrīd ir zināms, ka kopumā aptaujā dalību ņēma 3000 dalībnieki, no kuriem 42 % bija no Vācijas! Aktīvi bijuši arī dalībnieki no Francijas, Dānijas un Lielbritānijas. Arī Copa-Cogeca sniedza kopīgu ES lauksaimnieku atbildi uz aptauju, kā arī aizsūtīja vēstuli ar komentāriem, kādus uzlabojumus prasībās tuvākajā laikā sagaida. Piemēram, salikt kopā visas buferjoslas, nedalīt atsevišķi meža joslas, ūdens buferjoslas, tāpat no 0,3 ha uz 0,7 ha palielināt ainavu elementu - dīķu un koku puduru platību!

Vienkāršošana.

Tikai pirms gada ieviestajai reformai jau no tās ieviešanas brīža sākās arī vienkāršošanas process. Sākot ar 2016.gadu stājas spēkā nākamie vienkāršošanas nosacījumi, kas saistīti ar pārdeklarācijām un ar tām saistītajiem sodiem. Tiek ieviests tā saucamās "dzeltenā kartītes" princips un tādējādi, ja lauksaimnieka deklarētās un noteiktās zemes platības starpība ir vairāk nekā 2 ha, bet tai pašā laikā nav 10 % no noteiktās platības, tad sodu ieturēs 50% apmērā un nākamajā gadā obligāti tiks veikta atkārtota kontrole. Ja arī nākamajā gadā ir problēmas, tad 100% soda apmērs par kārtējo gadu kā arī jāatmaksā iepriekšējā gada neieturētie 50%. Maza pārdeklarācija līdz 3% vai līdz 2 ha – kā līdz šim - nav sankcijas!

Otra būtiska izmaiņa, kas šogad būs spēkā arī Latvijā - pēc platību maksājuma iesniegšanas LAD veiks pieteikuma priekškontroli un pretendentiem, kuri vienoto iesniegumu iesniegs elektroniski izmantojot EPS, 35 dienu laikā būs iespēja koriģēt iesniegumu (līdz 27. jūnijam) bez soda sankcijām!

Ar šo vienkāršošana nav beigusies. Eiropas Komisija ir saņēmusi vairāk kā 3 tūkstošus vienkāršošanas priekšlikumus un vasaras vidū nāks klajā ar jauniem piedāvājumiem, kuriem būtu jāstājas spēkā uz nākamo 2017. gada pieteikumiem."

Pirmais zaļināšanas ieviešanas gads Dānijā.

Kopumā pirmais ieviešanas gads bijis ļoti grūts, jo visi noteikumi tika sagatavoti novēloti. Zemnieki līdz pat sējai nezināja, kādi būs noteikumi. Turklāt rudenī, kad bija jāsēj starpkultūras (tām bija jābūt atrodamām uz lauka septembra un oktobra mēnesī) bija ļoti slapjš rudens un nevarēja savlaicīgi sākt sēju. Kultūraugu dažādošanas prasību ieviest bija ļoti grūti daļēja laika zemniekiem, kuri līdz šim audzēja tikai vienu vai divas kultūras. Tiek prognozēts, ka tuvākajos gados šie zemnieki savu zemi izīrēs profesionāliem pilna laika zemniekiem. No šī gada Dānijā būs jauni noteikumi papuvēm, tās katru pavasari speciāli jāierīko - sējot pļavas ziedu maisījumu.

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Itālijas pieredze.

Nebija lielas problēmas ar prasību ieviešanu, bet aprūtinājuma sajūta zemniekiem bija liela galvenokārt dēļ dažādas noteikumu interpretācijas. Itālijā papuvei ir jābūt vismaz 8(astoņus) mēnešus un to tāpat kā Latvijā var iekļaut kā vienu no kultūrām, lai izpildītu dažādošanas prasības. Pagājušo gadu būtiski palielinājās lucernas un sojas platības, bet samazinājās kukurūzas un kviešu platības.

Nākamā KLP (kopīgās lauksaimniecības politikas) reforma.

Pamazām sākas darbs pie jaunās reformas izstrādes mēģinot vienoties, kādu gribam lauksaimniecības politiku pēc 2020. gada. Šobrīd starp organizācijām cirkulē ļoti dažādi viedokļi. Dažas no dzirdētajām domām: "Ir jāaizstāv otrais pilārs (Lauku attīstības plāna naudas)", "Lai jebkura ES politika nepadara zemniekiem dzīvi vēl grūtāku", "Ir jāiet dziļāk aktīva zemnieka definīcijā", "Mūsu pozīcijai nav ļoti jāatšķiras no šodienas politikas", "Ir jāvienojas vai gribam vairāk atbalstu par aktivitātēm, vai vairāk atbalstu kas aizsargā ienākumus, vai ienākumu stabilitāti", "Klimata izmaiņas un emisiju samazināšana būs liels jautājums reformas kontekstā", "Ienākumu stabilizēšana ir nepieciešama, jo jāspēj izdzīvot arī bez tiešā atbalsta, bet krīzes (cenu krituma vai dabas katastrofu) laikā ir jābūt drošiem, ka varēs izdzīvot".

Runājot par nākamo reformu ir vairāki aspekti, kas jāņem vērā, piemēram UK iespējamā iziešana no Eiropas Savienības (ja tā notiek, būtiski mazinās arī ES budžets), gaidāmie starptautiskās tirdzniecības līgumi un to ietekme uz Eiropas lauksaimniecības sektoru, demogrāfiskā situācija un ar to saistītā sektora novecošanās.

13. maijā Briselē tiek organizēts seminārs, kurā starp Copa-Cogeca organizāciju ekspertiem notiks pirmā diskusija viedokļu apkopošanai par nākamo reformu. Uz šo semināru ir jābūt arī Latvijas pirmajām idejām, kādu gribam redzēt KLP pēc 2020. gada.

Baltijas valstu prezentācija par slāpekli piesaistošo kultūraugu audzēšanas attīstību saistībā ar zaļināšanas prasību ieviešanu.

Sabiedriskā dialoga grupas sanāsmē prezentējām situāciju Baltijā. Igaunijā ekoloģiskas nozīmes platības 66 % zemnieki izvēlējās nodrošināt ar slāpekli piesaistošiem kultūraugiem, Latvijā – 42 %, Lietuvā – 59%. Igaunijā lielākās slāpekli piesaistošo kultūru platības (36%) aizņēma zirņi, sarkanais āboliņš (30%) un lauka pupas (18,5%). Lietuvā gandrīz vienādu platību aizņēma zirņi un lauka pupas, bet Latvijā lielākās platības aizņēma lauka pupas. Kopumā zaļināšanas prasību ieviešana Baltijas valstīs ir veicinājusi tauriņziežu audzēšanas attīstību un kultūraugu dažādību. Tomēr ir virkne problēmu, ar kurām nākas saskarties – nav pietiekami attīstīts pupu un zirņu vietējais tirgus, bet starptautiskajos tirgos ir ļoti nestabilas cenas. Ir vairāki izaicinājumi, ar kuriem ir jāietiek galā, lai šie kultūraugi ieņemtu stabilu vietu saimniecību augumainā – ir jāmaina noteikumi, kuri atļautu sēt arī tauriņziežu maisījumus (gan savstarpējus, gan kopā ar stiebrzālēm), ir jāveic lauka izmēģinājumi, par piemērotākajām šķirnēm un agrotehniku, jāveic pētījumi un inovācijas, kas ļautu palielināt vietējo patēriņu gan lopkopībā, gan cilvēku pārtikā.

Eksperts

Paraksts